

Nuorten kommentit Suomen Afrikka-strategiaan

Afrikka on suurin kasvualusta maailman arvokkaimmalle valuutalle — nuorille. Ennusteiden mukaan vuonna 2050 maailman joka kolmas nuori on afrikkalainen. Miten suomalaiset saataisiin näkemään Afrikan mahdollisuudet eikä vain uhkia? Miten suomalaiset ja afrikkalaiset nuoret voisivat yhdessä ratkoa aikamme suurimpia ongelmia, kuten ilmastonmuutosta tai luonnon monimuotoisuuden katoamista? Miten nuorten ääni saataisiin kuuluviin konfliktien ratkaisussa? Muun muassa näitä kysymyksiä pohdittiin Afrikka-strategian valmisteluun liittyvässä nuorten työpajassa 23.10.2020. Suomen nuorisotalon kattojärjestö Allianssi keräsi nuorten ajatukset työpajasta yhteen tähän dokumenttiin.

Yleistä

Tilaisuudessa keskustelija alustivat ulkoministeriön valtiosihteeri **Johanna Sumuvuori**, Allianssin YK-nuorisodelegaatti **Yuri Birjulin** ja Ambitious Africa -verkoston perustajajäsen **Ronny Eriksson**. Puheenvuoroissa korostuivat toiveet siitä, että Afrikan maille ja ihmisille - etenkin nuorille tulisi saada enemmän toimijuutta. Suomen ja länsimaiden olisi päästettävä irti hyödyn näkökulmasta ja edettävä enemmän tasavertaisuuden ja kumppanuuden suuntaan. Afrikka ei saa olla suomalaisille "suuri tuntematon". Afrikassa on paljon nuoria, joilta puuttuu suunta ja tulevaisuus, mutta tässä piilee myös valtavan iso potentiaali. Nuoret, rauha ja turvallisuus (2250) -päätöslauselmaa toimeenpanemalla pidetään manner rauhallisena ja tuetaan afrikkalaisia nuoria kehittämään maanosaansa. Todettiin myös, että parhaat verkostot syntyvät paikan päällä ja olisikin tärkeää saada enemmän matkailua ja opiskelijavaihtoa puolin ja toisin, jotta maakuvat monipuolistuvat ja ymmärrys lisääntyy.

Alustusten jälkeen osallistujat työstivät neljässä pienryhmässä tavoitteita Suomen Afrikka-strategialle.

Rauha ja osallisuus

Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvosto hyväksyi vuonna 2015 historiallisen päätöslauselman Nuoret, Rauha ja Turvallisuus (2250). Päätöslauselmassa valtiot myönsivät ensimmäistä kertaa, ettei pysyvää rauhaa voi olla ilman nuorten osallisuutta ja tukea. Rauha edellyttää muun muassa osallisuutta yhteiskunnassa ja tulevaisuuden mahdollisuuksia, kuten töitä, koulutusta, ja turvaa mielivaltaiselta sorrolta. Rauhaa ja osallisuutta pohtineessa pienryhmässä puhuttiin hyvien osallisuuden käytäntöjen, kuten

nuorisodelegaattien, nuorten järjestöjen ja verkostojen, levittämisestä ja kahdenkeskisestä yhteistyöstä. Näille tarvitaan myös resursseja, jotta mahdollisuuksista voidaan tiedottaa ja toimintaa voidaan konkreettisesti toteuttaa, Lisäksi nähdään tärkeänä, että Suomi tukee 2250-päätöslauselman toimeenpanoa Afrikan maissa.

Nuorten viisi ehdotusta

- 1) Luodaan uusia vaikuttamisen ja osallistumisen paikkoja nuorille ja vahvistetaan olemassa olevia rakenteita, tiedotetaan vaikuttamisen mahdollisuuksista ja turvataan toiminnan rahoitus.
- 2) Edistetään kumppanuutta nuorisojärjestöjen kesken ja hyvien käytäntöjen jakamista.
- 3) Huomioidaan, että nuoret ovat moninainen ryhmä, intersektionaalisuus tulisi siten ottaa strategiaan läpileikkaavaksi näkökulmaksi.
- 4) Afrikan sisäisen pakolaisuuden sääntöjen edistäminen siten, että kotimaahan on helpompi palata. Kuunnellaan diasporassa elävien nuorten kokemusasiantuntijuutta.
- 5) Edistetään 2250-päätöslauselman toimeenpanoa Afrikassa ja kannustetaan siihen, että kansalliset toimintaohjelmat laaditaan mahdollisimman nuorisovetoisesti.

Ilmasto ja ympäristö

Ympäristö- ja ilmastoystävällisyys on nähtävä myös taloudellisesti kannattavana ja siihen on paljon mahdollisuuksia. Lisäksi pohdittiin jonkin verran yksittäisiä ratkaisuja, jotka ilmasto- ja luontokriisien yhteydessä pitäisi huomioida. Ilmasto ja ympäristöä työpajassa käsitellessä pienryhmässä esiin tuli se, että yhteistyön pitää olla yhdenvertaista. Tärkeimpiä nousseita teemoja olivat myös paikallisten yhteisöjen ottaminen mukaan ympäristötoimien suunnitteluun ja toteutukseen, kaupungistuminen ja jätehuolto, energiakysymykset, luonnonvarojen hyödyntäminen kestäväällä tavalla sekä koulutuksen merkitys. Asioita, joista keskusteltiin, mutta jotka eivät nousseet lopullisiin viiteen tavoitteeseen, olivat muun muassa puhtaan veden saatavuus ja siihen liittyvät haasteet, ruokaturva ja luonnonsuojelualueiden perustaminen.

Nuorten viisi ehdotusta

1. Ilmasto- ja ympäristökysymyksissä pitää ottaa käyttöön olemassa olevia ratkaisuja realistisella otteella. Aloitetaan siitä, mitä voimme tehdä heti. Osoitetaan, että ympäristöystävällisyys voi olla kannattavaa myös taloudellisesti.
2. Koska jokainen Afrikan maa on omanlaisensa ja maiden sisälläkin on erilaisia todellisuksia, halun toimia pitää syntyä yhteisöjen sisällä. Yhteisöt tuntevat itse haasteensa parhaiten, ja siksi on kuunneltava yhteisöjä ja heidän toiveitaan.

3. Kaupungistumisen myötä huomioidaan uusiutuva energia, jätehuolto, maankäytön suunnittelu ja liikenteen järjestäminen, sillä ne ovat yhteydessä koko maanosan kehitykseen. Etenkin aurinkoenergiassa on paljon mahdollisuuksia.
4. Meidän pitää tunnistaa omat vaikutuksemme Afrikkaan, pohtia sitä, miten hyödynnämme Afrikan luonnonvaroja. Voidaanko tukea esimerkiksi sitä, että suurempi osa arvoketjusta voisi toteutua paikallisesti.
5. Koulutuksen kautta autetaan nuoria näkemään yrittäjyyden mahdollisuudet myös ilmasto- ja ympäristökysymysten parissa. Siksi kannattaa panostaa alan koulutusmahdollisuuksiin. Suomalaisten ja afrikkalaisten nuorten välillä yhteistyön tulisi olla tasavertaista.

Koulutus ja osaaminen

Pienryhmän työskentely käynnistettiin keskustelukierroksella siitä, mitä koulutus ja osaaminen merkitsee Afrikan tulevaisuudelle. Koulutuksen todettiin olevan kestävän yhteiskuntakehityksen edellytys, joka myös takaa rauhaa ja vakautta, parantaa tyttöjen ja naisten asemaa ja johtajuutta, sekä toimii talouskasvun moottorina (ml. yrittäjyystaidot).

Keskustelussa keskityttiin kysymykseen "Minkälaisia tapoja ja mahdollisuuksia näette yhteistyölle Afrikan ja Suomen välillä globaalien haasteiden ratkaisemiseksi koulutuksen, osaamisen ja tiedon avulla? Miten yhteistyötä tulisi kehittää tulevaisuudessa? Keskustelun kautta päädyttiin kolmeen tavoitekokonaisuuteen, jotka olivat vastavuoroiset liikkuvuuden väylät, kulttuurienvälinen ymmärrys kaikkeen yhteistyöhön ja ammatillinen koulutus.

Työryhmän kolme tavoitekokonaisuutta

- 1) Tarvitaan vastavuoroisia liikkuvuuden väyliä:
 - a) mm. Erasmus+-ohjelman parempi hyödyntäminen
 - b) alumnitoiminta (mm. Suomi-Sambia-seura kokoaa yhteen Suomessa opiskelevat/opiskelleet sambialaiset sekä Sambiassa opiskelevat/opiskelleet suomalaiset)
 - c) Tietoisuus ja uskallus lisääntyttävä korkeakouluissa, jotta ne solmisivat enemmän vaihto-ohjelmia afrikkalaisten korkeakoulujen kanssa (ref. Sambia ei kuulu samaan sarjaan hauraiden valtioiden kanssa).
 - d) Pitää siis olla liikkuvuuden väylistä tarjontaa, mutta myös tiedotusta tarvitaan
 - e) Tukea ja toimia afrikkalaisten nuorten opiskeluun pääsulle Suomessa

- 2) Kulttuurienvälinen ymmärrys kaikkeen yhteistyöhön (perusteet peruskoulusta), kulttuurivaihdolle matalan kynnyksen mahdollisuuksia
 - a) Verkottuminen keskeistä, tulee olla kohtaamisen areenoita, yhteistyöprojekteja afrikkalaisten nuorten ja pohjoismaalaisten nuorten välillä
 - b) Diasporaa on osallistettava
 - c) Kaikilla toimijoilla tulisi olla ymmärrystä Afrikan mantereen kulttuurisesta moninaisuudesta
 - d) Digitalisaation mahdollisuudet: digitaaliset alustat kyettävä hyödyntämään kommunikaatiossa ja verkottumisessa (“kokeilun kautta” löytyvät parhaimmat alustat ja väylät, jotka kuormittavat mahdollisimman vähän verkkokapasiteettia ja siten mahdollistavat myös osallistumisen sellaisilta alueilta, joissa yhteydet huonommat)

- 3) Ammatillinen koulutus
 - a) Todettiin tärkeys: ammatillista osaamista tarvitaan Afrikassa, sektorista riippumatta (ml. infrahankkeet)
 - b) Suomella on hyviä käytäntöjä ammatillisen koulutuksen järjestämisessä, joita voidaan jakaa
 - c) Vahvistetaan yhteistyötä yritysten kanssa työvoiman tarpeiden selvittämiseksi ja tarpeiden mukaisen koulutuksen tarjoamiseksi

Taloudellinen yhteistyö ja yrittäjyys

Luottamuksen, informaalien verkostojen ja aitojen suhteiden tärkeys olivat tämän ryhmän keskustelun keskiössä ja kaikki olivat yhtä mieltä siitä, etteivät muodolliset verkostot ja kumppanuudet riitä. Afrikkalaisille ja suomalaisille nuorille on luotava kohtaamispaikkoja ja yhteistyöprojekteja. Kaupallinen yhteistyö toimii siltana syvempään yhteistyöhön. Strategiassa on korostettava yhteisiä intressejä, tasapuolisuutta ja yhteisiä arvoja. Suomalaisten tietämystä ja ymmärrystä Afrikasta on lisättävä, ja suomalaisia yrityksiä kannustettava ja tuettava laajentamaan aktiivisesti Afrikan markkinoille.

Koulutus luo pohjan yhdenvertaisille kauppasuhteille. Afrikassa on paljon mikroyrittäjyyttä, mutta mikroyritysten kyvykkyudet eivät riitä rahoituksen saamiseen ja liiketoiminnan skaalaamiseen. Rahoitus itsessään ei ole ongelma. Näin ollen Suomen olisi tuettava laadukasta yrittäjyyteen/liiketoimintaan liittyvää ammatillista koulutusta Afrikan maissa. Nuoret tarvitsevat helpon alustan yritystoiminnan perustamiselle ja ylläpitämiselle – “learning by doing”. Koulutustason nostaminen on erityisen tärkeää haurassa valtioissa, jotta myös ne alkavat houkutella yksityisiä investointeja ja tarjota

riittävästi potentiaalista työvoimaa yrityksille. Suomi voisi myös aktiivisemmin viedä sijoituksia Afrikkaan omien yritysten kanssa.

Tasa-arvo on kaikkien intressien mukaista. On tärkeää, että Suomen ja Afrikan välisessä yhteistyössä osallistetaan myös naisia ja nuoria, ja naisten ja nuorten yrittäjyyttä tuetaan. Perinteinen hierarkia ei kannusta tehokkaaseen toimintaan, joten myös nuorille ja naisille tulee antaa merkittävästi vastuuta. Toisaalta investointeja olisi ohjattava aidosti afrikkalaisomisteisiin yrityksiin – ei Afrikassa toimiviin yrityksiin, sillä monet niistä ovat mm. eurooppalaisten omistamia/johtamia. Nuoret tarvitsevat esikuvia unelmiensa tavoittelemiseen ja paremman tulevaisuuden rakentamiseen. Menestystarinoista on kerrottava ja naisten yrittäjyyttä tuotava “parrasvaloihin”.

Nuorten kolme tavoitekokonaisuutta

1. Tarvitaan molemminpuolista luottamusta ja aitoja suhteita.
 - a) Muodolliset verkostot eivät riitä
 - b) Tarvitaan nuorten aitoa kohtaamista ja yhteistyötä
 - c) Tarvitaan paikallisia kumppaneita, kun lähdetään tekemään Afrikassa bisnestä
 - d) Verkostoja pitää luoda afrikkalaisille yrittäjille (mentorointi, rahoitus jne.)

2. Koulutus ja riittävät taidot sekä tietämys menestyksekkään yritystoiminnan toteuttamiseksi.
 - a) Mikroyrityksiä on paljon, mutta niiden kyvykkyudet eivät riitä rahoituksen saamiseksi
 - b) Nuoret tarvitsevat helpon alustan yritystoiminnan perustamiselle ja ylläpitämiselle “learning by doing”

3. Esikuvat ja tasa-arvo! (Naiset ja nuoret!)
 - a) Nuorille pitää antaa vastuuta ja mahdollisuuksia sekä vahvistaa “can do” -asennetta
 - b) Nuoret tarvitsevat esikuvia unelmiensa tavoittelemiseen ja paremman tulevaisuuden rakentamiseen

Lisätietoja:

Janika Takatalo

Kansainvälisen vaikuttamisen asiantuntija

Nuorisoalan kattojärjestö Allianssi

janika.takatalo@alli.fi